

บทที่ 5

การสังเกตและการทดสอบได้กสติปัญญาเลิศ

บทที่ 5

การสังเกตและการทดสอบเด็กสติปัญญาเลิศ

5.1 ภูมิหลัง

ความเป็นมาของการคัดเลือกเด็กสติปัญญาเลิศ เริ่มมีมาก่อนทศวรรษ 1950 โดยที่นักการศึกษาส่วนใหญ่จะให้แนวคิดของ Terman (สหรัฐอเมริกา ค.ศ.1916) และการคัดเลือกเด็กสติปัญญาเลิศโดยใช้ระบบ I.Q. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และข้อทดสอบ I.Q. มาตราฐานที่จัดเป็นกลุ่ม จากข้อทดสอบดังกล่าวนักการศึกษาได้ค้นหาความสามารถพิเศษทางด้านสติปัญญา โดยใช้คะแนนข้อเขียนหรือคะแนนการกระทำ หรือใช้คะแนนของทั้งสองอย่างรวมกันสรุปผลได้ว่า เด็กที่มี I.Q. ตั้งแต่ 130 ขึ้น เป็นเด็กสติปัญญาเลิศ

ปลายทศวรรษที่ 1950-ต้นทศวรรษ 1960 นักการศึกษาได้หันความสนใจจากระบบ I.Q. และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการสอบไปหาความเก่งด้านอื่น ๆ ของเด็ก เช่น Guilford ได้วิเคราะห์สติปัญญาของมนุษย์และโครงสร้างของทฤษฎีเกี่ยวกับสติปัญญา เป็นผู้หนึ่งที่ได้ให้พื้นฐานในการตรวจสอบด้านอื่นของเด็กนอกเหนือไปจาก I.Q. ซึ่งเป็นฐานที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นทั้งรูปแบบการพิจารณาและแรงกระตุ้นให้เกิดการวิจัยเกี่ยวกับ I.Q. ของเด็กนอกเหนือจากการวัดโดยใช้ข้อทดสอบ I.Q. (สุนทร โคตรบรรเทา, 7)

ในทศวรรษที่ 1960 กลุ่มนักมนุษยนิยม ได้ให้ความสนใจกับวิธีการคัดเลือกอย่างยุติธรรมในกลุ่มวัฒนธรรมย่อยและกลุ่มที่มีปัญหาทางภาษา ทำให้เกิดเครื่องมือที่ใช้ในการวัดแบบใหม่นักวิจัยได้ใช้วิธีการคัดเลือกเด็กสติปัญญาเลิศโดยใช้แบบสำรวจชีวประวัติ แบบประเมินพฤติกรรม และโดยการให้ผู้ปกครองเป็นคนเสนอชื่อเด็กที่คิดว่ามีปัญหาเลิศ โดยไม่คำนึงว่ามีพื้นฐานทางวัฒนธรรมเดียวกันหรือพูดภาษาเดียวกันหรือไม่

ปี ค.ศ.1972 สำนักงานการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา รายงานว่า รัฐบาลกลางได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับเด็กเก่ง รายงานดังกล่าวทำให้โรงเรียนหลาย ๆ แห่งกระตือรือร้น และให้ความสนใจในการสำรวจความเก่งของเด็กในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นสาเหตุให้นักการศึกษาเริ่มศึกษาค้นคว้าหาเครื่องมือที่จะใช้วัดความเก่งของเด็ก

เด็กที่มีความฉลาดเฉียบแหลมบางคนสามารถสังเกตเห็นได้ง่าย เพราะเด็กจะมีผลงานดีเด่นอย่างสม่ำเสมอ เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กอื่น ๆ แล้ว จะเห็นได้ชัด สามารถประเมินค่าได้ง่าย เด็กดั่งที่กล่าวมานี้จะมีอยู่จำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนที่ฉลาดหลักแหลมทั้งหมด แต่ยังมีเด็กในวัยเดียวกันและเรียนอยู่ห้องเดียวกับเด็กเหล่านี้จำนวนไม่น้อยที่มีความเป็นเลิศเช่นเดียวกันแต่ไม่เป็นที่ประจักษ์ชัดเจนเท่านั้น สาเหตุนี้จะทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง กลายเป็นเด็กเฉื่อยชา และไม่มีคามภูมิใจในความสามารถพิเศษของตน ความสามารถที่มีอยู่ไม่มีโอกาสได้แสดงออกมาให้ผู้อื่นได้รับรู้ จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นทำให้ต้องมีการคัดเลือกเด็กฉลาด ได้มีการศึกษาและค้นหาเครื่องมือที่จะใช้วัดความฉลาดเฉียบแหลมของเด็ก เพื่อผู้บริหารการศึกษา ครู นักจิตวิทยา นักแนะแนว และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้เด็กฉลาด จะได้มีข้อมูลของเด็กแต่ละคนว่า มีความฉลาดด้านใด มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการจัดโครงการศึกษาพิเศษให้เด็กฉลาดด้านต่าง ๆ นักการศึกษากล่าวว่า เป็นการดีที่สุดที่จะคัดเลือกเด็กฉลาดก่อนวัยเข้าเรียนหรือวัยอนุบาล เพราะโรงเรียนและผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดโครงการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กฉลาดจะได้ร่วมกันช่วยเหลือเด็กกลุ่มนี้ได้ในระยะยาว

เด็กฉลาดหรือเด็กสติปัญญาเลิศจะใช้เครื่องมือในการวัดเพียงอย่างเดียวไม่ได้ เพราะในปัจจุบันคำว่า "ปัญญาเลิศ" มีความหมายครอบคลุมถึงเด็กที่มีความถนัดในด้านต่าง ๆ การวัดจึงต้องมีหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่ลึกลงไปในรายละเอียดมากยิ่งขึ้น แต่ปัจจุบันจะทำการสอบเป็นเกณฑ์วัดทั้งหมดไม่ได้ โดยเฉพาะข้อสอบที่ทดสอบแต่ข้อมูลและความจำ ใช้เป็นเกณฑ์วัดเกณฑ์หนึ่งเท่านั้น

5.2 วิธีการคัดเลือกเด็กสติปัญญาเลิศ

การดำเนินการคัดเลือกเด็กสติปัญญาเลิศประกอบด้วยกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นแรก ซึ่งเป็นขั้นเสนอ (nomination) ผู้ที่จะปฏิบัติขั้นตอนนี้ได้ต้องเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็ก และรู้จักเด็กดีพอ เช่น พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ เพื่อนฝูง และตัวเด็กเอง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบฟอร์มสำหรับเสนอชื่อเรียกตามผู้ใช้ เช่น

- teacher Nomination Form
- peer Nomination Form

ในแบบฟอร์มดังกล่าวจะมีรายการให้ใส่เครื่องหมายในช่องที่ต้องการ และแบบสอบถาม (questionnaires) ผู้ที่ใช้แบบฟอร์มและแบบสอบถามจะต้องเป็นผู้ที่รู้จักเด็กมากที่สุดซึ่งได้แก่ พ่อ แม่ และครู แต่ข้อมูลที่ได้จากครูได้ผลดีเพียง 50% เท่านั้น ทั้งนี้เพราะครูมักมีอคติกับเด็กที่เรียนไม่เก่ง จะชื่นชมเด็กขยันเรียน และหัวอ่อน เด็กสติปัญญาเลิศโดยเฉพาะเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่ใช่เด็กที่เรียนเก่งเสมอไป เด็กประเภทนี้มักชอบซักถาม ชอบอวดความรู้ แต่บางครั้งจะเกียจคร้าน ไม่ตั้งใจเรียน ครูคิดว่าเป็นตัวปัญหา ไม่ใช่เด็กสติปัญญาเลิศ

สำหรับข้อมูลที่ได้จากพ่อแม่ แม้จะเข้าข้างลูกตัวเองอยู่มาก แต่ผู้ชำนาญการในด้านนี้ยังเห็นว่าข้อมูลเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือกว่าครู โดยเฉพาะวัยก่อนเข้าเรียน เพราะลักษณะบางประการของเด็กจะปรากฏให้เห็นได้ชัดเจนเช่น ใช้คำถามที่ยาก ๆ ใช้ศัพท์สูงเกินวัย และอ่านหนังสือออกก่อนเข้าเรียน เป็นต้น

การเสนอชื่อเป็นเกณฑ์คัดแยกเด็กสติปัญญาเลิศเพียงเกณฑ์หนึ่ง หากต้องการให้ได้ผลที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง ต้องใช้ร่วมกับเครื่องมืออื่น เช่น การทดสอบภูมิปัญญาทั่วไปแบบหมู่หรือแบบเดี่ยว (Group and individual intelligence tests)

ต่อไปนี้เป็นแบบฟอร์มเสนอชื่อเด็กสติปัญญาเลิศสำหรับบิดามารดา แบบสอบถามบิดามารดาเด็กสติปัญญาเลิศ แบบสอบถามผู้ปกครอง และแบบฟอร์มเสนอชื่อเด็กสติปัญญาเลิศสำหรับครู (คัดมาจากหนังสือ "เด็กปัญญาเลิศ" โดยหม่อมคุณหญิง บริพัตร ณ อยุธยา หน้า 65-69, 79-81 และ 82-89)

แบบฟอร์มเสนอชื่อเด็กสติปัญญาเลิศสำหรับบิดามารดา

(Parents' Nomination Form)

ชื่อนักเรียน _____ ชื่อบิดามารดา _____

ชื่อโรงเรียน _____

ชั้นเรียน _____

ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านเห็นว่าเป็นระดับของเด็กที่ท่านเสนอ

1. หมายถึง ไม่เคยเลย
2. หมายถึง มีบ้าง
3. หมายถึง อยู่ในเกณฑ์ปกติ
4. หมายถึง เหนือเกณฑ์ปกติ
5. หมายถึง ดีเป็นพิเศษ

1. ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวเอง (understanding of self) -ความสามารถที่จะคะเนกำลังความสามารถของตนเองทั้งในด้านดีและเลวอย่างไม่เข้าข้างตนเอง -ประมาณค่าของตนเองได้ -ท่านคิดว่าเด็กคนนี้อยอมรับตนเองสักแค่ไหน?					
2. ความรักเรียนหนังสือ (love of learning) -เห็นว่าการเรียนคือการไฝ่หาความรู้ (เรียนเพื่อเรียน) หรือไม่? -มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ -เป็นอยากเรียนเพราะอยากได้คะแนนสูงเท่านั้นหรือ?					

3. ความรับผิดชอบต่อสังคม (social conscience) - เห็นใจคนที่ไม่ฉลาดกว่า คนอายุน้อยกว่า หรือคนที่ผิดแปลกไปจากตน - ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยการยอมรับนับถือว่าเป็นเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางฐานะ ศาสนา หรือเชื้อชาติ - ไวต่อความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่นหรือไม่?					
4. ความมีใจกว้างต่อสิ่งที่เป็นปัญหาที่กำกวม (toleranc for ambiguity) - รู้สึกสบายอกสบายใจหรือไม่ถ้าสถานการณ์ที่เผชิญอยู่นั้นไม่ใช่เรื่องผิดหรือถูกอย่างชัดเจน (ไม่มีขาว ไม่มีดำ)? - เต็มใจที่จะตัดสินใจเอง - เต็มใจที่จะไม่ย่อท้อและแสวงหาทางแก้ไขหลาย ๆ ทาง					
5. ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) - คิดอะไรได้แบบยลและไม่ซ้ำแบบใคร - งานทุกชิ้นมีคุณภาพทางความคิดสร้างสรรค์อยู่ด้วย					
6. คุณภาพและปริมาณของงานที่ผลิต (quantity and quantity of production) - คิดหรือไม่ว่างานต่าง ๆ ที่ใช้สมองมีปริมาณมากพอ? - ถ้าไม่คำนึงถึงปริมาณงานคิดว่าคุณภาพของงานมีอยู่เพียงพอหรือไม่					

7. ปฏิกริยาต่องานซึ่งท้าทายความคิดอ่าน (response of challenge) -กระตือรือร้นที่จะทำงานที่ยากซับซ้อน -เต็มใจที่จะบากบั่นแก้ไขปัญหา (ทำงานที่ยาก) ให้สำเร็จ					
8. การปฏิบัติตนต่อครูและพ่อแม่ (response to teacher and parents) -พยายามหาคำตอบ (หรือมีปฏิกิริยาโต้ตอบ) อย่างที่คิดว่าคนอื่นมาดหมายไว้ (ไม่ได้ให้คำตอบที่ตรงกับใจหรือที่เห็นถูกต้อง) -รู้สึกมีอิสระใจที่จะออกความเห็น -ชอบทดสอบทฤษฎี หรือความคิดอ่าน หลักการต่าง ๆ กับท่านหรือไม่? เข้าหาท่านเพื่อได้ถามหาข้อเท็จจริงหรือเพื่อถกเถียงอภิปราย					

แบบสอบถามสำหรับบิดามารดาเด็กสติปัญญาเลิศ
(Parents' Checklist for Gifted Children)

ให้ขีด ถูก หรือ ผิด หลังคำถามต่อไปนี้

1. บุตรของท่านเดินได้ไต่ได้เร็วกว่าเด็กในวัยเดียวกันและเพศเดียวกันหรือไม่?
2. บุตรของท่านมีความสนใจใช้ถ้อยคำต่าง ๆ เร็วกว่าเกณฑ์ปกติหรือไม่?
3. บุตรของท่านรู้จักใช้คำต่าง ๆ มากมายเป็นพิเศษเกินวัยหรือไม่?
4. บุตรของท่านสนใจที่จะอ่านหนังสือให้ออกก่อนเกินวัยปกติหรือไม่?
5. บุตรของท่านแสดงความสนใจในนาฬิกา ปฏิทินและรูปตัดต่อก่อนวัยปกติหรือไม่?
6. บุตรของท่านแสดงความสนใจเรื่องจำนวนและตัวเลขก่อนวัยปกติหรือไม่?
7. บุตรของท่านแสดงความสนใจต่อสิ่งต่าง ๆ อย่างมากมายหลายอย่างหรือไม่?
- a. บุตรของท่านมีเรียวแรงมากกว่าเด็กอื่นในวัยเดียวกัน เพศเดียวกันหรือไม่?
9. บุตรของท่านมักจะคบค้าสมาคมกับเด็กที่มีอายุสูงกว่าหรือไม่?
10. บุตรของท่านทำตัวเป็นผู้นำในกลุ่มเพื่อนวัยเดียวกันหรือไม่?
11. บุตรของท่านมีความจำดีหรือไม่?
12. บุตรของท่านรู้จักใช้เหตุใช้ผลสูงเกินวัยหรือไม่?
13. บุตรของท่านมีความสามารถพิเศษเกินวัยในการวางแผนและการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่?
14. บุตรของท่านสามารถนำข้อมูลต่าง ๆ ที่เรียนรู้ไปใช้กับความรู้ใหม่ได้หรือไม่?
15. บุตรของท่านมีความสนใจในกิจกรรมสร้างสรรค์และกิจกรรมใหม่ ๆ มากกว่ากิจกรรมที่ซ้ำซากและจำเจหรือไม่?
16. บุตรของท่านพยายามที่จะดีเด่นในการทำงานทุกอย่างหรือไม่?
17. บุตรของท่านสามารถที่จะตั้งสมาธิทำงานแต่ละชิ้นได้นาน ๆ โดยไม่รู้สึกเบื่อหน่ายหรือไม่?
18. บุตรของท่านไม่อยากปล่อยเวลาให้ล่วงไปหรือไม่?

19. บุตรของท่านมีความมานะพยายามที่จะแก้ไขปัญหาซึ่งเกิดขึ้นอย่างไม่คาดหมายมาก่อนหรือไม่?
20. บุตรของท่านสามารถจะแก้ไขปัญหาเองได้และแสดงว่าเป็นคนที่มีสามัญสำนึกสูงกว่าเกณฑ์ปกติหรือไม่?
21. บุตรของท่านมีอารมณ์ขันในระดับสูงและพิสดารเกินวัยหรือไม่?
22. บุตรของท่านเป็นเด็กที่มีความรู้สึกไวและละเอียดอ่อนต่อความรู้สึกของผู้อื่นหรือไม่?
23. บุตรของท่านมีความสนใจในเรื่องพระเจ้า ศาสนาและปัญหาในข้อที่ว่าอะไรผิดอะไรถูกเร็วกว่าวัยหรือไม่?
24. บุตรของท่านสะสมวัตถุสิ่งของต่าง ๆ อันพิสดารนอกแบบแผนและในระดับสูงเกินวัยเดียวกันหรือไม่?
25. บุตรของท่านแสดงความสนใจอย่างลึกซึ้งต่อศิลปะการแสดงเป็นต้นว่า วาดรูป ร้องเพลง การจับระบำรำเต้น เรียงความ และการเล่นดนตรีอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่?
26. บุตรของท่านเป็นผู้ที่มีความสามารถแต่งเรื่องราวอย่างมีชีวิตชีวาและเป็นจริงเป็นจัง อีกทั้งสามารถสอดแทรกประสบการณ์ในชีวิตของตนเองเป็นรายละเอียดได้อย่างถี่ยวนหรือไม่?
27. บุตรของท่านเป็นเด็กที่ชอบการทายปัญหาและเกมลับสมองต่าง ๆ หรือไม่?
28. บุตรของท่านมีความสามารถพิเศษในทางคำนวณหรือไม่?
29. บุตรของท่านมีความสนใจพิเศษในวิชาวิทยาศาสตร์และวิชาช่างกลหรือไม่?
30. บุตรของท่านไวต่อสิ่งใหม่หรือแปลก ๆ หรือไม่?

แบบสอบถามบิดามารดา
(Parent Questionnaire)

คำตอบที่ท่านเขียนจะเก็บไว้สำหรับพิจารณาตัวเด็กเท่านั้น และสงวนไว้เป็นความลับ
ขอให้ขยายความตามความพอใจเฉพาะส่วนที่เห็นว่าต้องการเพิ่มรายละเอียด

- (1) ชื่อนักเรียน _____ (2) ชื่อโรงเรียน _____
- (3) เพศ (หญิง) (ชาย) _____ (4) ชั้นเรียน _____
- (5) วันเดือนปีเกิด _____ (6) อายุ _____
- (7) ตำบลที่อยู่ของโรงเรียน _____
ระยะเวลาที่เข้าเรียน (ตั้งแต่ปี พ.ศ. _____)
- (8) ให้ออกกล่าวว่า มีลักษณะพิเศษอันใดที่สื่อถึงความสามารถพิเศษ (เช่น อ่านหนังสือได้เร็ว) _____

- (9) เด็กพักอาศัยอยู่กับ (ให้เขียนวงกลม) เช่น พ่อ แม่ (ให้ระบุถ้าเป็นคนอื่นนอกจากนี้)

- อาชีพบิดา _____ อาชีพมารดา _____
อาชีพผู้ปกครอง _____
- (10) งานอดิเรกของบิดา _____
งานอดิเรกของมารดา _____
- (11) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน คือ _____ อายุ _____
- (12) ความมุ่งมาดปรารถนาของบิดาที่จะให้บุตรมีอาชีพอะไร? (ให้ระบุให้ชัดเจน)

- (13) ความมุ่งมาดปรารถนาของมารดาที่จะให้บุตรมีอาชีพอะไร?

- (14) การเรียนพิเศษ คือวิชาอะไร _____
 เป็นระยะเวลาเท่าใด _____
 กำหนดเวลาต่อสัปดาห์ _____
- (15) ทัศนศึกษาที่เคยไป (ระบุสถานที่) _____
 อายุตอนที่ไป _____
- (16) ระบุกิจกรรมที่ทำร่วมกับครอบครัว _____

- (17) สันทนาการที่เด็กเลือก _____
- (18) เพื่อนที่เลือก (ระบุอายุ เพศ จำนวนและรายละเอียดอื่น ๆ) _____

- (19) เข้ากับเพื่อนได้หรือไม่อย่างไร? _____
- (20) ชอบทำอะไรเวลาอยู่คนเดียว? _____
- (21) เคยเป็นสมาชิกที่ใด (นอกเวลาเรียน) บ้าง? _____
- (22) สนใจอ่านหนังสือประเภทไหน? (ระบุให้ชัดเจน) _____
- (23) ปริมาณหนังสือที่อ่านต่อสัปดาห์? _____
- (24) มีงานอดิเรกและการสะสมอะไรบ้าง? _____
- (25) มีความสามารถหรือทักษะพิเศษอะไรบ้าง? _____
- (26) เข้ากับพี่น้องในบ้านได้หรือไม่อย่างไร? _____
- (27) ความรับผิดชอบงานบ้านมีอะไรบ้าง? _____
- (28) มีค่าขนมพิเศษประจำวันหรือไม่? _____
 เป็นเงินจำนวนเท่าใดต่อสัปดาห์ _____
- (29) - ให้อภิปรายถึง เจตคติที่เด็กที่ต่อโรงเรียน (ชอบไม่ชอบ) _____
 - เจตคติของตัวเองที่มีต่อโรงเรียนผิดแปลกไปจากเด็กหรือไม่? _____
 - ถ้าแตกต่างกัน ต่างกันในข้อใด? _____

(30) โรงเรียนยังขาดตกบกพร่องอะไรบ้าง? (วิธีสอนของครู งานที่ให้เด็กทำ ฯลฯ)

(31) ความเห็นของท่านเกี่ยวกับตัวเด็ก (มีบุคลิกภาพ เจตคติต่อครอบครัวและเพื่อนฝูง การงานในบ้านและอื่น ๆ

วันที่ _____ ชื่อผู้เขียน _____ (ถ้าไม่ใช่บิดา

มารดา ก็ให้บ่งชี้ด้วยว่าเกี่ยวข้องกับเด็กอย่างไร)

ลงนามบิดา _____

ลงนามมารดา _____

ลงนามผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ (ในกรณีที่ไม่ใช่บิดามารดา)

แบบสอบถามผู้ปกครอง

(ถ้าเนื้อที่ที่กำหนดให้ไม่พอจะใช้กระดาษเสริมก็ได้)

- (1) บุตรของท่านสนใจอะไรบ้าง? และแสดงความสนใจออกมาอย่างไร?

- (2) ขอให้เล่ารายละเอียดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุตรของท่านกับเพื่อนฝูงและพี่น้องในบ้าน ให้บอกอายุของแต่ละคนและกล่าวถึงการละเล่นหรือกิจกรรมที่ร่วมกันทำอยู่เนืองนิจด้วย

- (3) ขอให้เล่ารายละเอียดเกี่ยวกับความสัมพันธ์อื่นใดที่ท่านเห็นว่าสำคัญต่อเด็กของท่าน เช่น ความผูกพันที่มีระหว่างเด็กของท่านกับครู กับญาติพี่น้องที่ไม่ใช่พี่น้องร่วมอุทร สัตว์เลี้ยง ฯลฯ

- (4) บุตรของท่านชอบเล่นคนเดียวหรือไม่? ขอให้บรรยายถึงกิจกรรมที่ชอบทำโดยลำพัง

- (5) บุตรของท่านมีงานอดิเรกอะไรบ้าง? ชอบเล่นเกมกีฬาอะไร? สะสมอะไรบ้างหรือเปล่า?

- (6) บุตรของท่านสนใจอ่านหนังสือหรือพอใจให้ใคร ๆ อ่านให้ฟังหรือไม่? ชอบหนังสือชนิดไหนเป็นพิเศษ?

- (7) บุตรของท่านเคยสังเกตหรือแสดงความรู้สึกหรือไม่ว่ามีใครอึ้งซึ่งชอบว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นกับตัวเขาหรือไม่อย่างไร?

- (8) บุตรของท่านเคยสนทนากับท่านถึงเรื่องอะไรบ้าง?

- (9) บุตรของท่านเป็นเด็กที่สนใจอยากรู้อยากเห็นสิ่งต่าง ๆ รอบตัวอย่างเกินขีดปกติหรือไม่? และเป็นเด็กที่แสวงหาคำตอบด้วยวิธีใด?

- (10) บุตรของท่านเป็นเด็กที่ทุ่มเทชีวิตจิตใจให้กับกิจกรรมที่เขาทำหรือไม่? กรุณาแยกตัวอย่างประกอบ

- (11) บุตรของท่านเป็นเด็กที่ทำอะไรแล้วต้องให้ตีไม่มีที่ตีหรือไม่ ขอให้เล่าให้ละเอียด

- (12) ขอให้เล่าถึงการกระทำหรือคำพูดอย่างเฉลียวฉลาดเกินวัยของเด็กของท่าน เป็นต้นว่า จำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนานหลายปีติดแล้ว หรือสังเกตรายละเอียดบางอย่างซึ่งตัวท่านเองก็มองไม่เห็น มีสมาธิทำอะไรก็งานเกินคาดหมาย คอยทวงโยผู้อื่น แก้ปัญหาด้วยวิธีอันแยบยลไม่ซ้ำแบบใคร คิดประดิษฐ์ประดิษฐ์อะไรต่อมิอะไรอย่างไม่เหมือนใคร ฯลฯ กรุณากล่าวถึงความเจริญเติบโตในระยะเวลาที่สำคัญ ๆ เช่น เดินได้เมื่อใด อ่านหนังสือออกเมื่อใด เป็นต้น

- (13) ตัวท่านเองมีความเห็นหรือไม่ว่าเด็กของท่านเป็นเด็กสติปัญญาเลิศ ถ้าลงความเห็นว่าเป็นเช่นนั้น กรุณาให้เหตุผลประกอบด้วยว่าทำไมจึงมีความเห็นดังกล่าว

แบบฟอร์มเสนอชื่อเด็กสติปัญญาเลิศสำหรับครู
(Teacher's Nomination Form)

ชื่อ _____ นามสกุล _____ ชื่อครู (ผู้กรอก) _____

ชื่อโรงเรียน _____

ชั้นเรียน _____

ด้านภูมิปัญญาและความคิดสร้างสรรค์

(Intellectual and Creative Functioning)

ขอให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าตรงกับระดับความสามารถและสติ
ปัญญาของเด็ก ไม่ควรคิดว่าเด็กที่ท่านเสนอชื่อนั้นจะต้องอยู่ในระดับสูงทุกข้อไป

ลำดับ	รายละเอียดที่ต้องสังเกต	ระดับ				
		ต่ำ	กลาง			สูง
		1	2	3	4	5
1.	ความรู้นและทักษะ มีทักษะพื้นฐานดีและมีความรู้ทั่วไปดี					
2.	สมาธิ มีความสามารถที่จะจดจ่ออยู่กับงานได้เป็นเวลานาน					
3.	ชอบเรียนหนังสือ ชอบเรียนและทำงานที่ครูกำหนดให้ ชอบโรงเรียน					
4.	วิริยะมานะอดทน มีความสามารถและความต้องการอย่างมากที่จะทำงานให้เสร็จสมบูรณ์ สนใจที่จะแข่งขันเอาชนะให้ได้ มีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาให้ได้ ที่จะทำสิ่งที่สนใจ ที่จะทำงานที่ครูกำหนดให้					
5.	จูงใจได้ง่าย (responsive) จูงใจให้ทำอะไรได้อย่างจริงจัง สนใจฟังคำแนะนำและคำถามของผู้ใหญ่					

ลำดับ	รายละเอียดที่ต้องสังเกต	ระดับ				
		ต่ำ	กลาง	สูง	สูง	สูง
		1	2	3	4	5
6.	สนใจสิ่งประหลาดปัญหา ศึกษาสิ่งที่เร้าความสนใจเพื่อการ รู้แจ้งเห็นจริงและเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็นของตน ตั้งปัญหาถามทั้งสิ่งธรรมดาและสิ่งที่แปลกพิสดาร สนใจใคร่ รู้อยู่เสมอว่าสิ่งนั้นสิ่งนี้เกิดขึ้นได้อย่างไร และทำไมจึงเป็น เช่นนั้น (คือ how and why)					
7.	ชอบการทำทนาย สนุกสนานกับสิ่งที่ยากชวนให้ประชิดติดตาม ค้นหาคำตอบไม่ว่าจะเป็นปัญหา การงานที่มอบให้ทำ ประเด็นที่ถกเถียงและการประดิษฐ์คิดค้นต่าง ๆ					
8.	การรับรู้ทางประสาท (perceptiveness) รับรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างว่องไวอยู่เสมอ ช่างสังเกตเกินวัย ไม่เคยให้อะไร หลุดหลุดตาไปได้เลย					
9.	มีความสามารถทางอรรถาธิบาย (verbal facilities) และเข้าใจภาษา ใช้ภาษา รู้จักศัพท์มาก ใช้ได้ถูกต้อง					
10.	คิดได้คล่อง คิดได้คล่องแคล่ว มีความหวังปรารถนาเสมอ					
11.	มีความยืดหยุ่น มีความสามารถแก้ปัญหาในแง่มุมต่าง ๆ ปรับตนเองให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลงได้ทุกสภาพการณ์ มีช่องทางหลากหลายที่จะแก้ปัญหา					
12.	ไวต่อปัญหานานาชนิด สามารถมองเห็นและรู้ว่าอะไรคือ ปัญหาที่คนอื่นมองข้ามไปเสีย พร้อมทั้งจะไต่ถาม เปลี่ยน แปลง และเสนอแนะการปรับปรุงให้ดีขึ้น					

ลำดับ	รายละเอียดที่ต้องสังเกต	ต่ำ กลาง สูง				
		1	2	3	4	5
13.	มีความคิดใหม่ไม่เหมือนใคร มีวิธีการแก้ไขปัญหาลักษณะเฉพาะของตนเอง สามารถที่จะเอาความคิดอ่านและสิ่งต่าง ๆ มาผสมผสานกันหลายรูปแบบเพื่อประดิษฐ์สิ่งที่แปลกตาและมีคุณภาพได้				///	
14.	จินตนาการ ไม่ว่าจะมึะไรมากระตุ้นความคิดอ่านมีความสามารถที่จะติดต่อเป็นต่อได้ไม่ติดขัด ไม่ว่าจะส่งอะไรไปให้คิดก็สามารถคิดไปในทางสนุกสนานได้หลายท่าหลายทาง และคิดเชื่อมโยงไปยังสิ่งต่าง ๆ ได้ไกลเกินฝัน และมีความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้ลึกซึ้ง (insights)					
15.	การใช้เหตุผล มีเหตุผล สามารถใช้ความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ ขยายแนวคิดออกไปอย่างกว้างขวาง ได้สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยกับส่วนใหญ่ได้					
16.	มีอิสรภาพในการคิด สามารถวิเคราะห์ปัญหา ตั้งข้อสมมุติฐาน ทดสอบความคิด สรุปได้ถูกต้องตรงประเด็น					
17.	มีอิสรภาพในการคิด พอใจที่จะทำตามความคิดอ่านของตนเอง มากกว่าความคิดของคนอื่น					
18.	มีอิสรภาพในการกระทำ สามารถวางแผนและกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีระบบและสามารถดำเนินงานและประเมินผลงานได้เอง					

ลำดับ	รายละเอียดที่ต้องสังเกต	ต่ำ กลาง สูง				
		1	2	3	4	5
19.	มีอิสรภาพในการทำงาน ต้องการการชี้แนะและความคิด ของผู้ใหญ่แต่เพียงเล็กน้อย มีทักษะในการคิดค้นที่เอื้ออำนวย ในการทำงานอย่างอิสระ					
20.	รายละเอียด สนใจรายละเอียดและความซับซ้อนนิสิต					
21.	การรู้คุณค่าความงามของศิลปะ นิยมชมชอบและรู้คุณค่าความ งามของธรรมชาติและศิลปะ					
22.	การเลี้ยง ไม่เคยพลาดกลัวที่จะทำอะไรให้แปลก ๆ ไป จากเพื่อนฝูง หรือที่จะมีความคิดแตกแยกจากกลุ่ม ผลิตภัณฑ์ ที่แปลกไม่เหมือนผู้ใด					
23.	การประเมินค่า มีความสามารถที่จะมองเห็นสิ่งบกพร่อง เข้าใจผลที่จะตามมา วางมาตรฐานและระดับสำหรับงาน ของตนได้					
24.	ให้บรรยายพฤติกรรมซึ่งไม่เคยคาดคะเนมาก่อนและซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเรียน เช่น ลุกจากที่เกรไปมาโดยไม่มีจุดหมาย (ขาดสมาธิ)					
25.	ให้บรรยายถึงสิ่งที่ปฏิบัติเป็นนิสัย เช่น นั่งตาลอยเฝินกลางวันซึ่งทำให้เสียประสิทธิภาพ ทางการเรียน ให้ดูคะแนนสอบและความคิดเห็นของครูในสมุดรายงานด้วย					
26.	ให้บรรยายถึงลักษณะนิสัยในการเรียนซึ่งเด่น หรือซึ่งทำให้การเรียนตามแบบพิเศษจัด เหมาะสำหรับเด็กสติปัญญาเลิศก้าวหน้าไปอย่างน่าพอใจ มีปฏิกริยาหรือเรียนตามแผน การการศึกษานิสัยพิเศษในลักษณะเช่นไร					

27. ให้บรรยายถึงข้อยุ่งยากลำบากในการเรียนบางวิชา หรืออุปสรรคที่ทำให้เรียนตามแผนการเรียนพิเศษไม่รุดหน้าเท่าที่ควร
28. ให้บรรยายถึงงานที่เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กว่ามีอะไรบ้างและมีลักษณะเป็นเช่นไร

2. **ขั้นที่ 2** ขั้นนี้เป็นเกณฑ์คัดแยกตามหลักวิชาการ เป็นเครื่องมือหยาบ ๆ ที่ใช้ได้ง่ายและรวดเร็ว เครื่องมือที่ใช้ทดสอบเด็กก่อนวัยเรียนที่ได้ผลดีมากที่รู้จักกันดี มีดังนี้

2.1 The Harris Goodenough Draw - a - Person (วาดรูปคนให้คะแนนตามจำนวนรายละเอียดที่วาด)

2.2 The Peabody Picture Vocabulary Test (ทดสอบคำที่เด็กรู้จัก)

2.3 The Raven Coloured Progressive Matrics (แบ่งไม้สลับสี)

3. **ขั้นที่ 3** ขั้นนี้เป็นการคัดเลือกครั้งสุดท้าย ต้องใช้แบบทดสอบดังนี้

3.1 แบบทดสอบสติปัญญาเป็นกลุ่ม (Group Intelligence Tests)

โรงเรียนนิยมใช้ข้อทดสอบสติปัญญาและข้อทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นกลุ่ม ในการคัดเลือกเด็กเก่งและเด็กสติปัญญาเลิศ แต่แบบทดสอบสติปัญญาประเภทนี้มีข้อจำกัดอยู่หลายประการคือ

3.1.1 เป็นข้อสอบที่สร้างขึ้นมาเพื่อวัดนักเรียนระดับปานกลางไม่ครอบคลุมลักษณะบางอย่างของเด็กเก่ง นอกจากนั้นระดับความยากในการคัดเลือกของข้อทดสอบมักจะต่ำเกินไปจนไม่เพียงพอที่จะแยกให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างเด็กที่จำเก่งกับเด็กที่เก่งจริง ๆ และคำถามในแบบทดสอบมักจะอยู่ในระดับความจำและความเข้าใจเท่านั้น

3.1.2 ข้อทดสอบเป็นแบบปรนัย เด็กจะเลือกคำตอบที่ถูกตั้งจากตัวเลือกอื่น ๆ เด็กสติปัญญาเลิศอาจจะเห็นว่าตัวเลือกทุกตัวผิดหมด และยังรู้ว่าคำตอบที่ถูกคืออะไร ทั้งนี้เพราะเด็กประเภทนี้จะมีความคิดกว้างไกลและลึกซึ้ง มักจะคิดไปไกลกว่าคำตอบที่ผิวเผิน

3.1.3 ข้อทดสอบสติปัญญาและข้อทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนส่วนใหญ่จะใช้ถ้อยคำหรือข้อความที่พิมพ์ไว้แล้ว ซึ่งเป็นวิธีการที่ล้าสมัย เด็กที่มีปัญหาในการอ่าน และ

เด็กที่มีพื้นฐานทางภาษาแตกต่างไปจากเด็กระดับปานกลาง

แบบทดสอบสติปัญญาจะได้ผลดีเมื่อใช้ควบคู่กับแบบทดสอบสติปัญญารายบุคคลและ
ข้อทดสอบบุคลิกภาพ (Group Personality Tests) แบบทดสอบประเภทที่นิยมกันมากได้แก่

- California Test of Mental Maturity
- Kuhlmann - Anderson Intelligence Tests
- Lorge - Thorndike Intelligence Tests
- Otis Quick - Scoring Tests

3.2 แบบทดสอบสติปัญญาเป็นรายบุคคล (Individual Intelligence Tests)

แบบทดสอบประเภทนี้เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด แต่ราคาแพงและ
ใช้เวลามาก เพราะต้องสอบทีละคน เหมาะที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการคัดเลือกเด็กครั้งสุดท้าย
ท้าย ควรใช้ควบคู่กับแบบทดสอบสติปัญญาเป็นกลุ่ม ตามสถิติเมื่อใช้แบบทดสอบสติปัญญารายบุคคล
และเป็นกลุ่มจะได้ผลลัพธ์ที่ต่างกันมากพอสมควร เช่น ได้ I.Q. จากการทดสอบรายบุคคล
160-169 ผลลัพธ์ จากแบบทดสอบเป็นกลุ่มจะได้คะแนนต่ำจนถึง 37 ทั้งนี้เพราะเด็กมีสมรรถภาพ
ทางการเรียนในด้านอื่นอีกหลายด้านที่ยังไม่ได้วัด การทดสอบเป็นกลุ่มครูจะไม่มีโอกาสเข้าถึง
ตัวเด็ก เด็กที่มีปัญหาต่าง ๆ หากเรียนหนังสือไม่ดีและไม่เข้าใจคำถามจะตอบคำถามได้น้อย
หรือตอบไม่ได้ แบบทดสอบประเภทนี้รู้จักกันมากได้แก่

- Gesell Development Schedules ใช้ทดสอบเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 5 ขวบ
- Wechsler Intelligence Scale for Children (WISC) เป็นชุดทดสอบ
สำหรับเด็กที่มีอายุระหว่าง 6-15 ปี
- Wechsler Adult Intelligence Scale (WAIS) เป็นชุดทดสอบสำหรับ
ผู้ใหญ่ที่มีอายุระหว่าง 16-64 ปี
- Stanford-Binet Intelligence Scale (SB)

3.3 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Standardized Achievement Test)

แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบที่รู้จักกันแพร่หลาย ใช้ทดสอบ
เด็กตั้งแต่ระดับประถมศึกษา เด็กที่มีความสามารถทางสติปัญญาสูง จะมีความสัมฤทธิ์ในการ
เรียนวิชาต่าง ๆ สูงด้วย แต่แบบทดสอบไม่สามารถจะใช้คัดเลือกเด็กฉลาดที่มีความสำเร็จใน

การเรียนรู้ต่ำ (Underachievers) เหมาะสำหรับใช้คัดเลือกเด็กฉลาดชั้นการคัดแยกและเด็กที่สอบได้คะแนนสูงเป็นพิเศษในบางวิชา แบบทดสอบประเภทนี้มีเนื้อหาและคำถามที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เช่น คณิตศาสตร์ เคมี ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์และศิลปะ เป็นต้น

3.4 แบบประเมินพฤติกรรม

แบบประเมินผลพฤติกรรม เป็นเครื่องวัดความเก่งของเด็กสติปัญญาเลิศอีกวิธีหนึ่ง ใช้การสังเกตเด็กโดยตรง ไม่ได้ตีความจากพฤติกรรมที่ดูผลของคะแนนสอบแล้ว แบบประเมินพฤติกรรมจะวัดคุณลักษณะเดียวกันกับการทดสอบ I.Q. ผู้ใช้แบบประเมินต้องได้รับการฝึกฝนด้านการตีความหมายของพฤติกรรมและความหมายของการให้คะแนนมาเป็นอย่างดี เมื่อผลลัพธ์ที่ได้จะไม่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง

3.5 แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ (Creativity Tests)

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ เป็นเครื่องมือในการคัดเลือกเด็กสติปัญญาเลิศที่ใหม่ที่สุด ที่ยังอยู่ในขั้นทดลอง ยังมีค่าไม่แน่นอน ไม่คงที่ (Tentative value) ทั้งนี้เพราะต้องขึ้นอยู่กับอารมณ์ของผู้ทดสอบ การที่เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ในการผลิตสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่มีเกณฑ์มาตรฐานที่จะตัดสินได้ว่าเป็นความคิดสร้างสรรค์หรือไม่ บางครั้งในสายตาของครูผู้สังเกตหรือผู้สอนอาจเห็นว่าไม่เข้าเรื่อง (eccentricity) แต่บางคนอาจเห็นว่า เป็นความคิดที่ดี แบบทดสอบประเภทนี้ถ้าใช้ประกอบกับเครื่องมืออื่นจะได้ผลแน่นอนที่สุด

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ที่ใช้กันมากที่สุดคือ แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของมหาวิทยาลัยมินเนโซตา (Minnesota Tests of Creative Thinking) แบบทดสอบนี้สร้างขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1962 ใช้วัดแนวความคิดที่มีรายละเอียด หลากหลาย แปลกใหม่ และยืดหยุ่น

3.6 แบบทดสอบความถนัด (Aptitude Test)

เป็นแบบทดสอบที่ประเมินศักยภาพหรือทักษะเฉพาะอย่างของเด็ก ใช้วัดความถนัดด้านต่าง ๆ ในด้านสังคม (Sociometric test) เช่น ความถนัดด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาและด้านศิลปะ เป็นต้น

3.7 แบบสำรวจความสนใจ (Interest Inventories)

แบบสำรวจความสนใจต้องใช้ควบคู่กับแบบทดสอบความถนัด เพราะความถนัด

บางครั้งจะสวนทางกับความสนใจ ซึ่งมีผลทำให้การส่งเสริมการเรียนรู้และความสามารถเกิด
ความผิดพลาดอย่างมาก

3.8 ระเบียบต่าง ๆ

เป็นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติ สุขภาพ ผลการเรียนรู้ที่ผ่านมา ความเห็นครูประจำ
ชั้น ระเบียบต่าง ๆ เหล่านี้สามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบเครื่องมืออื่น ๆ ในการคัดเลือกเด็ก

แบบสำรวจความสนใจ

(Interest Inventory)

- (1) ชื่อเด็ก _____ (3) เพศ _____
- (2) ชื่อโรงเรียน _____ (4) ชั้นเรียน _____
- (5) ชอบโปรแกรมโทรทัศน์อะไรบ้าง?
- _____
- _____
- (6) ชอบนิตยสารอะไรบ้าง?
- _____
- _____
- (7) อ่านหนังสือพิมพ์บ้างหรือเปล่า?
- _____
- ชอบอ่านอะไรในนั้น? _____
- (8) หนังสือที่ชอบที่สุดในรอบปีนี้คืออะไร?
- _____
- _____
- (9) เป็นสมาชิกสโมสรหรือชุมนุมอะไรบ้าง?
- _____
- _____

(10) มีส่วนร่วมในกิจกรรมพิเศษอะไรในโรงเรียนบ้าง?

(11) ชอบกีฬาประเภทไหน? เล่นอะไรบ้าง?

(12) พักผ่อนหย่อนอารมณ์อย่างไร (อ่านหนังสือ ดูภาพยนตร์?)

(13) ให้ออกว่ามีงานอดิเรกอะไรบ้าง?

(14) สนในอะไรอื่นอีกบ้างไหม? (ให้ลำดับดูให้หมด)

(15) เคยสะสมอะไรไว้บ้าง? ลองลำดับให้ดู ให้ระบุด้วยว่าเริ่มสะสมตั้งแต่อายุเท่าใด?

(16) ครอบครัวยุคพักผ่อนหย่อนใจอย่างไรบ้าง?

(17) เคยเดินทางไปต่างจังหวัดบ้างหรือไม่? เคยไปต่างประเทศบ้างไหม? ให้ระบุพื้นฐานที่ไป

(18) เคยคิดอยากเดินทางไปไหนบ้าง?

(19) เคยทำงานหาเงินอะไรบ้างที่บ้าน? ที่โรงเรียน ในละแวกบ้าน?

(20) เคยคิดอยากลองทำงานหาเงินชนิดไหนบ้าง?

(21) ชอบเรียนวิชาอะไร?

(22) ไม่ชอบเรียนวิชาอะไร?

(23) ชอบวิชาอะไรมากเป็นพิเศษที่โรงเรียน?

(24) ใครคือวีรบุรุษของท่าน?

(25) เห็นว่าผู้ใดเป็นบุคคลที่น่าสนใจ?

(26) เคยภูมิใจในการกระทำอะไรของใครบ้าง?

(27) คิดบ้างไหมว่าจะทำตัวให้เด่นในกลุ่มได้อย่างไรบ้าง?

แบบสำรวจตนเองสำหรับนักเรียน

(Student's Self-Assessment)

ให้ทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เห็นว่าใกล้เคียงกับความเป็นจริงอันเกี่ยวกับตัวท่าน

- _____ (1) ฉันสนใจอะไรต่อมิอะไรมากมายนัก
- _____ (2) ฉันชอบสะสมของหลายอย่าง (เช่น หิน แสตมป์ ตี๊กตา ฯลฯ)
- _____ (3) ฉันชอบขบคิดปัญหาอันเกี่ยวกับฆาตกรรมอำพราง เล่นทายปริศนายากยิ่งนิสดาร และเล่นรูปตัดต่ออย่างยาก ๆ
- _____ (4) ฉันเลือกไขปัญหาซึ่งฉันรู้ว่าจะหาคำตอบได้ง่าย ๆ มากกว่าปัญหาซึ่งอาจจะยากเกินไป
- _____ (5) ฉันชิงชังนักถ้ามีใครสักคนพยายามบอกคำตอบปัญหาซึ่งฉันกำลังขบคิดอยู่
- _____ (6) ฉันยกเลิกไม่ทำอีกต่อไปถ้าเห็นว่างานที่ทำนั้นมันชักจะยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้นทุกที
- _____ (7) ฉันชิงชังนักถ้ามีใครมาขัดคอขณะกำลังติดพันอยู่กับงานชิ้นใดชิ้นหนึ่ง
- _____ (8) ฉันชอบให้งานทุกชิ้นของฉันเสร็จบริบูรณ์อย่างไม่มีที่ติ
- _____ (9) ฉันพึงพอใจมากถ้าครูอธิบายให้แจ่มชัดจนกว่าฉันจะต้องทำอะไรบ้าง
- _____ (10) งานทุกชิ้นที่ทำส่งครู ฉันชอบต่อเติมรายละเอียดให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้
- _____ (11) ผู้คนมักชอบเอาอย่างฉัน
- _____ (12) แม้คนทุกคนซึ่งรายรอบตัวฉันอยู่นั้นออกความเห็นคัดค้านฉันกันถ้วนหน้าก็ตามที่หากฉันเชื่อแน่ว่าความเห็นของฉันถูก ฉันจักยืนหยัดยึดถือความเห็นของฉันอย่าง ไม่ยอมถอยสักก้าวเดียว

- _____ (13) ฉันมักหงุดหงิดใจอย่างมากถ้ามองเห็นอะไรที่หย่อนขาดความยุติธรรม
- _____ (14) ฉันเข้ากับคนที่มีอายุมากกว่าฉัน ได้ดีกว่าคนวัยเดียวกัน
- _____ (15) ให้ลำดับสิ่งที่คิดว่าทำได้ดีกว่าคนอื่นที่อยู่ในวัยเดียวกัน
-
- _____ (16) ให้ลำดับสิ่งที่คิดว่าทำได้ไม่สู้ดีเท่าคนวัยเดียวกัน
-
- _____ (17) มีอะไรบ้างที่ทำให้เกิดความกังวลใจ?
-
- _____ (18) มีเหตุการณ์สิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือผู้คนใดบ้างที่นำความสุขและความเบิกบานใจ
อย่างยั่งยืนวดมาสู่ท่าน?
-
- _____ (19) ให้พรรณนาถึงความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ซึ่งนำความภาคภูมิใจมากที่สุดมาสู่ตัวท่าน
-

วิธีการคัดเลือกเด็กสติปัญญาเลิศ

(Methods of Identifying the Gifted)

วิธีการ	ข้อดี	ข้อเสีย
1. ความเห็นของครู (Teacher Nomination)	1. เป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็ก รู้จัก ลักษณะนิสัยของเด็ก มีโอกาสได้ เปรียบเทียบมาก	1. อาจจะทำให้เด็กที่เรียนไม่ ดีเท่าที่ควร (underachiever) เด็กที่มีภูมิหลังต่างกัน (Culturally deprived) เด็กที่มีปัญหาทางแรงบันดาลใจ (motivational problems) หรือเด็กที่มีปัญหาอื่น ๆ ลอดหู

วิธีการ	ข้อดี	ข้อเสีย
2. แบบทดสอบภูมิปัญญาเป็นรายตัว (individual intelligence test)	2. ดีที่สุดแต่หมดเปลืองมาก เพราะต้องใช้ผู้ที่มีอาชีพทางนี้โดยตรงจัดสมรรถภาพได้กว้างขวางพอสมควรสามารถควบคุมสิ่งแวดล้อมได้	ลอดตาไปได้ ควรใช้ประกอบเกณฑ์การคัดเลือกแบบอื่น 2. ไม่สะดวกโดยเฉพาะเมื่อมีงบประมาณจำกัด ใช้เป็นเกณฑ์คัดเด็กที่มีภูมิพินาภูมิหลังต่างกันไม่ได้ผลแน่นอนเสมอไป
3. แบบทดสอบภูมิปัญญาเป็นกลุ่ม (group intelligence test)	3. ใช้กรองเด็กในชั้นแรกได้ดี มักจะจะได้เด็กที่มีภูมิปัญญาสูงจำนวนมาก	3. เด็กที่อ่านหนังสือไม่คล่องมักจะไม่มีโอกาสได้คะแนนดีเลย เด็กที่จะได้ชื่อว่าเป็นเด็กที่มีสติปัญญาเลิศจะต้องได้คะแนนเกือบเต็ม ใช้วัดเป็นขั้นตอนสุดท้ายไม่ได้ เด็กที่เรียนหนังสือไม่ดีเท่าที่ควรและเด็กที่มีภูมิพินาภูมิหลังผิดแผกแตกต่างไปจากส่วนใหญ่มักหลงหลุดหายไปโดยง่ายที่สุด
4. ความเห็นของผู้ปกครอง (parent nomination)	4. ใกล้ชิดกับเด็กมีข้อมูลค่อนข้างสมบูรณ์เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ	4. พ่อแม่อาจจะยกย่องภูมิปัญญาเด็กเกินไปหรือจัดเด็กไว้ในระดับต่ำกว่าที่ควร
5. ความเห็นของเพื่อนและความเห็นของตนเอง (Peer and self)	5. "ต้องการเพียงหนึ่งเพื่อให้เห็นชัดว่าอีกหนึ่งเป็นอย่าง-ไร" (It takes one to know one)	5. เด็กที่มีภูมิปัญญาเลิศหลายคนบิดบังซ่อนเร้นความสามารถของตนไว้

ข้อดีข้อเสียของการทดสอบ I.Q.

ข้อบกพร่องเท่าที่ประเมินได้มีดังนี้ คือ (ดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา, 2535 : 60-61)

1. ข้อสอบ I.Q. ส่วนมากใช้กับเด็กซึ่งมีภูมิหลังต่างกันไม่ได้ (Culturally biased) ข้อสอบ I.Q. ส่วนใหญ่เขียนขึ้นสำหรับเด็กที่มีฐานะปานกลาง และใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ เด็กพวกนี้มักจะทำข้อสอบ I.Q. ส่วนมากได้ดี เพราะเข้าใจความหมายได้ครบถ้วน

2. เด็กที่มีภูมิปัญญาเลิศแต่มีปัญหาในการเรียน (Learning Disabled) มักจะตอบข้อสอบผิดพลาด ได้ผลไม่แน่นอน หรือไม่คงเส้นคงวา เด็กที่มีปัญหาดังกล่าวควรสอบมากกว่าหนึ่งครั้ง และควรใช้คะแนนข้อสอบย่อยเป็นเกณฑ์พิจารณาด้วย

3. ทั้งพ่อแม่และครูมักจะยึดถือผลการสอบครั้งเดียวเป็นเกณฑ์มากเกินไป ก่อให้เกิดผลร้าย เพราะเท่ากับมีป้าย I.Q. สลักหลัง เป็นผลให้วางเป้าหมายไว้ต่ำหรือสูงเกินไป ไม่ว่าในวิชาใด

4. การใช้ข้อสอบ I.Q. กับเด็กเยาว์วัยให้ผลที่ไม่แน่นอน ส่วนใหญ่มักจะขึ้นกับสิ่งแวดล้อม และความเจริญเติบโตทั่ว ๆ ไปของเด็กทุก ๆ ด้านมากเกินไป แทนที่จะคิดถึงสมรรถภาพของเด็กในระยะยาวเป็นเกณฑ์สำคัญ

5. ข้อสอบ I.Q. มักจะละเลยไม่คำนึงถึงแรงผลักดันหรือแรงบันดาลใจเด็ก (Motivational factors) ซึ่งในประสบการณ์ชีวิตจริง ๆ ของเด็กแล้ว แรงผลักดันดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้ชีวิตและการตัดสินใจต่าง ๆ ในระยะที่เป็นผู้ใหญ่เช่นเดียวกับผลข้อสอบ I.Q. เหมือนกัน

6. สมรรถภาพทางสมอง 150 ด้าน (150 Cognitive abilities) ซึ่ง Guilford ได้แจกแจงไว้ในเรื่องเกี่ยวกับภูมิปัญญาสามมิติ (Three dimensional concept of intellect) มีสมรรถภาพทางสมองเพิ่มเพียง 55 ด้านเท่านั้นที่ปรากฏในข้อสอบ I.Q. ของ Stanford-Binet ซึ่งส่วนใหญ่ถือว่าเป็นข้อสอบตัวต่อตัว มีความสมบูรณ์สูงสุด

ในข้อสอบของ Binet นั้นมีทั้งวัดสมรรถภาพทางสมองซึ่งคิดแนวเดียวและหลายแนว (convergent and divergent items)

ข้อสอบ I.Q. ของ Wechsler ใช้วัดสมรรถภาพทางสมองเพียง 24 ด้าน ล้วน

แล้วแต่เป็นข้อสอบที่ต้องการคำตอบเป็นแนวเดียวกัน (Convengent responses)

ข้อสอบเป็นกลุ่ม (Group tests) ส่วนใหญ่จะวัดสมรรถภาพเพียง 1 ถึง 10 ด้านเท่านั้น

7. โดยเหตุที่มีทักษะทางอื่น ๆ และกิจกรรมเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เป็นสมรรถภาพด้านซึ่งไม่ต้องอาศัยภูมิปัญญามากนัก (non-cognitive abilities) นั้น ปรากฏว่าไม่มีข้อสอบ I.Q. วัดได้เลย ฉะนั้นเราจำต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการและความสนใจของเด็กซึ่งบ่อยทีเดียวเป็นสิ่งที่มิอาจพิจารณาจากการเรียนรู้ของเด็กโดยตรง

ข้อเสียของข้อสอบ I.Q. (ดูขุฎี บริพัตร ณ อยุธยา, 2535 : 61-63)

1. ข้อสอบ I.Q. โดยเฉพาะของ Binet นั้นเป็นตรรกะซึ่งบ่งให้รู้ล่วงหน้าว่าเด็กคนนั้น ๆ จะเรียนดีมากน้อยเพียงใด ในวัยก่อนวัยเรียน I.Q. ก็เป็นเครื่องชี้บ่งว่าเด็กนั้นมีความพร้อมที่จะเรียนหนังสือได้แล้วหรือยัง
2. ข้อสอบ I.Q. เป็นประโยชน์ในการค้นหาว่าเด็กคนใดเรียนได้ไม่ดีเท่าที่ควรคือผลการเรียนไม่สอดคล้องกับภูมิปัญญา (Underachievers) และมีประโยชน์ช่วยจัดแผนการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กประเภทนี้ตั้งแต่ต้นจนปลาย
3. ข้อสอบ I.Q. ซึ่งใช้สอบเด็กทีละคน (Individual tests) โดยเฉพาะของ Wechsler และ Stanford-Binet เปิดโอกาสให้นักจิตวิทยาได้สังเกตเด็กตัวต่อตัว และได้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับแรงบันดาลใจ สมาธิของเด็กและบุคลิกด้านต่าง ๆ ของเด็ก
4. ข้อสำคัญเมื่อมีบุคคลเช่น Guilford, Maker และคนอื่น ๆ จัดทำข้อสอบ I.Q. เด็กเป็นรายตัวไว้อย่างถี่ถ้วน และประณีต ข้อมูลที่ออกมาใช้ปรับแบบการศึกษาในแง่มุมมองใหม่ได้ง่ายขึ้น เป็นต้นว่า สามารถวัดสมรรถภาพหลาย ๆ ด้านรวมเข้าเป็นหมวดหมู่ ง่ายแก่การแยกแยะแจกแจง จุดที่บกพร่องและจุดที่เข้มแข็งก็มองเห็นได้ชัดดีกว่าแต่ก่อน สามารถที่จะพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะกับเด็กแต่ละคนได้ง่ายขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเสริมจุดที่แข็งหรือแก้จุดที่อ่อน การวางแผนพัฒนาภูมิปัญญาโดยตรงเช่นนี้ อาจช่วยยกระดับ I.Q. ของเด็กที่มีปัญหาได้ชัด ๆ เช่น เด็กปัญญาอ่อน เด็กภูมิปัญญาสูง เป็นการป้องกันไม่ให้มีการปรับเด็กให้มีมันสมองเท่า ๆ กัน (คือป้องกันไม่ให้ I.Q. ลดลงไปถึงระดับกลาง ซึ่งเป็นปรากฏการณ์เกิดขึ้นบ่อย ๆ กับเด็ก

สติปัญญาเลิศนั่นเอง) สำหรับเด็กที่มีภูมิปัญญาสูงหลักแหลม เมื่อเรียนได้คะแนนไม่ดีแผนวิเคราะห์ของ Guildord (The Structure of Intellect Analysis) จะช่วยให้พัฒนาภูมิปัญญาง่ายและสมบูรณ์ขึ้น สำหรับเด็กที่มีภูมิปัญญาทั่วๆ ไปสูง (Gifted in intellectual ability) แผน SOI ของ Guilford จะช่วยพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพอย่างเหมาะสม (Differentiated program) เช่นนี้เป็นต้น

5. ผู้บริหารมักจะใช้ข้อมูลซึ่งได้จากข้อสอบเหล่านี้จัดแผนการศึกษาให้เด็ก (placement decision) แต่แท้ที่จริงแล้วคะแนนข้อทดสอบ I.Q. ควรจะมีหลักฐานอื่น ๆ ประกอบ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กซึ่งจะได้จากบันทึกรายวันและผลงานของเด็ก